

11.09.2017

Asia/13

§ 802

V 27.9.2017, Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite Vrouw Maria -laivalle rakennettavasta museosta

HEL 2017-001949 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Terhi Koulumiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Koulumiehen aloite
- 2 Museoviraston selvitys 2007: Vrouw Maria - Selvitys tutkimuksista, tu-loksista ja tulevaisuuden eri vaihtoehtoista.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Terhi Koulumies ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan selvitettäväksi, voisiko Helsingin kaupunki yhdessä muiden kumppanien kanssa edistää Vrouw Maria -laivan hyllyn nostamista merestä ja hyllylle rakennettavaa museota. Museo sijaitsisi Kauppatorin vieressä, aiemmin Guggenheim-museolle varatulla paikalla. Aloitteessa todetaan, että hylky on säilynyt yllättävän hyvin. Sen vuoksi kannattaisi selvittää, ovatko hyllyn nostamisen kustannukset mahdollista kattaa yhteistyökumppanien ja ulkopuolisten sijoittajien kanssa, ja saada näin tästä historiallisesta muinaismuistosta pääkaupunkiin uusi vetonaula.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

11.09.2017

Kaupunginmuseon johtokunta on asiasta antamassaan lausunnossa viitannut mm. Museoviraston vuonna 2017 julkaisemaan selvitykseen "Vrouw Maria - Selvitys tutkimuksista, tuloksista ja tulevaisuuden eri vaihtoehdoista". Museovirasto suositti tuolloin, että hylky säilytetään löytöpaikallaan. Hylkyyn ei tällä hetkellä kohdistu sellaisia riskejä, joista aiheutuisi vakavaa ja välitöntä uhkaa hyllyn säilymiselle. Tutkimuksessa selvitettiin myös hyllyn nostamista, tutkimista ja konservointia ja näytteillepanoa. Pelkästään tutkimus- ja konservointihankkeen arvioitiin kestävän kymmenen vuotta ja maksavan yli 25 miljoonaa euroa.

Kaupunginmuseon johtokunnan lausunnossa todetaan, että Vrouw Maria -hyllyllä ei ole minkäänlaista historiallista Helsinki-kontekstia. Jos hyllyn nostamiseen ja esillepanoon löytyisivät niiden vaatimat mittavat resurssit, niin ainoa luonteva konteksti olisi Suomen merimuseo Kotkassa. Suojelunäkökulmasta oikea toimija on Museovirasto, toimivalta asiassa on valtiolla.

Kaupunginmuseon johtokunta ei näe Vrouw Maria -hyllyllä riittävää Helsinki-yhteyttä, eikä muutenkaan riittäviä perusteita sille, että hyllyn nostamisesta käynnistettäisiin museoselvitys.

Kun hanketta tarkastellaan matkailun kannalta, niin ensimmäiseksi on todettava, että hanke rinnastuu konseptina Tukholman Vasa-museoon. Vasa-museo kerää vuosittain 1,3 miljoonaa vierailijaa, ja on yksi Ruotsin suosituimmista nähtävyyksistä. Konseptien samankaltaisuus merkitsee, että hanketta ei voida pitää erityisen omaperäisenä, mikä voi vähentää Vrouw Marian kiinnostavuutta. Samalla siitä voi seurata joitain synenergiaetuja. Museon taloudellinen kannattavuus jäisi riippumaan sen kansallisesta ja kansainvälisestä tunnettisuudesta. Sen perustamiseen ja ylläpitoon liittyvät kustannukset ovat kuitenkin korkeita.

Jos valtio päättäisi Vrouw Maria -museon perustamisesta ja sijoittamisesta Helsinkiin, niin kaupunki suhtautuisi hankkeeseen myönteisesti ja lähtisi etsimään sille soveltuvaa merenrantatonttia. Helsingin kaupunki ei kuitenkaan ole luonteva taho vastaamaan museon toiminnasta tai sen vuosittaisesta taloudesta. Siten kaupunki ei ole ottamassa aktiivista roolia hyllyn nostamisen edellytysten selvittämisessä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

- 1 Valtuutettu Koulumiehen aloite
- 2 Museoviraston selvitys 2007: Vrouw Maria - Selvitys tutkimuksista, tuloksista ja tulevaisuuden eri vaihtoehdoista.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginmuseon johtokunta 28.03.2017 § 26

HEL 2017-001949 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunginmuseon johtokunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuustoaloitteesta, jossa esitetään selvitettäväksi mahdollisuuksia yhteistyössä ulkopuolisten kumppaneiden tai sijoittajien kanssa Vrouw Maria -laivan hylyn nostamiseen ja museon rakentamiseen Kauppatorin viereen Guggenheimille aikaisemmin kaavailulle tontille:

Vrouw Maria on löytymisensä (1999) jälkeen herättänyt paljon huomiota ja keskustelua niin omistusoikeuksiin, nostamisen mahdollisuuteen kuin aarrelaivan maineeseensa liittyen. Museovirasto julkaisi vuonna 2007 selvityksen mitä tehdä Vrouw Marian hyllylle (oheismateriaali 1). Museovirasto suositti tuolloin Vrouw Maria veden alla -vaihtoehtoa, jossa hylky säilytetään toistaiseksi löytöpaikallaan siten, että hylkyä esitellään vedenalaisessa maisemassa elämyksellisesti online-kameroiden ja virtuaalitekniikan avulla. Lisäksi selvitetään mahdollisuudet järjestää hyllylle ohjattuja sukellusretkiä.

Seuranneissa tutkimuksissa valmistui mm. virtuaalisimulaatio ja v. 2012 Mereen menetetyt-näyttely julkaisuineen. Opetus- ja kulttuuriministeriö on Stefan Wallinin aikana ilmoittanut myös Venäjälle, että Suomi ei aio nostaa hylkyä. Mitään virallista hanketta hylyn nostamiseksi ei siis ole. Museovirasto olisi muinaismuistolain perusteella siinä keskeinen osapuoli, hylyn ja sen lastin omistajan eli valtion edustajana. Vrouw Maria sijaitsee lisäksi Natura-alueella, mikä lisää mahdollisen nostohankkeen vaikeuskerrointa.

Vrouw Maria -hylyn säilyttämistä toistaiseksi löytöpaikallaan on perusteltu myös sillä, että hylkyyn ei kohdistu tällä hetkellä sellaisia ihmisen toiminnasta tai ympäristötekijöistä aiheutuvia riskejä, jotka muodostaisivat vakavan ja välittömän uhan hyllyn säilymiselle.

11.09.2017

Em. selvityksessä mukana olleen vaihtoehto D:n mukaisesti hylky voitaisiin toki nostaa kokonaisena, tutkia laboratorio-olosuhteissa, konservoida ja asettaa näytteille museoon, mutta pelkästään tutkimus- ja konservointihanke olisi kymmenvuotinen ja sen kustannusarvio v. 2007 oli yli 25 miljoonaa euroa – eikä se vielä sisältäisi nostoa, kuljetusta, työkentely-, konservointi- ja varastotiloja, saati nykyaikaista museorakennusta näyttelytiloihin.

Kaupunginmuseon johtokunta toteaa, että Vrouw Maria -hyllyllä ei ole minkäänlaista historiallista Helsinki-kontekstia: alus on uponnut v. 1771 Nauvon ulkosaaristoon ja oli alun perin matkalla Hollannista Pietariin. Lisäksi johtokunta toteaa edellä kuvattuun viitaten, että hylkyt ovat muinaismuistolain suojaamia kohteita, joiden vaalimisesta vastaa Museovirasto, ja sen alaisuudessa toimiva Suomen merimuseo eli Kotkassa sijaitseva Vellamo huolehtii merellisen kulttuuriperinnön tallentamisesta ja esittämisestä näyttelyissään ja muun toimintansa kautta. Toinen merelliseen perintöön liittyvä museo on Turussa sijaitseva Forum Marinum. Mikäli edellä kuvattuja mittavia resursseja löytyisi hyllyn nostamiseen ja esillepanoon, olisi sen ainoa luonteva konteksti Suomen merimuseon yhteydessä Kotkassa, jossa on saatavilla riittävää asiantuntemusta tämän kaltaiseen työhön ja jossa periaatteessa on museon rakennushankkeen yhteydessä tehty tonttivaraus.

Suojelunäkökulmasta Vrouw Marian hylky on Museoviraston Kulttuurirympäristöpalvelut -osaston Länsi-Suomen palveluiden asia. Kansallismuseo/ Merimuseo hoitaa kokoelmia (muutamia esineitä ja näytteitä on nostettu) ja yleisötyötä. Mikäli jokin taho pohtii hyllyn nostoa, tulee asiassa kääntyä virallisesti Museoviraston pääjohtajan puoleen. Toimivalta asiassa on valtiolla.

UNESCO:n vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelusopimus, jota Suomi ei ole vielä ratifioinut, tukee ajattelua in situ-suojelusta, mutta ei sulje kategorisesti pois perusteltuja ja hyvin resursoituja kajoavia tutkimuksia. Hylkyjen nostaminen on todella kallista ja pitkäkestoista rahoitusta edellyttävää ja siksi mikään tähän mennessä Suomessa ideoitu hanke ei ole edennyt toteutukseen.

Kaupunginmuseon johtokunta ei näe edellä kuvattuun viitaten riittäviä perusteluita, eikä Helsinki-yhteyttä aloitteessa kuvatun museoselvityksen tekemiselle, eikä näin ollen puolla aloitetta.

Esittelijä

museonjohtaja
Tiina Merisalo

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: +358 9 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi